

Phát huy nhân tố chủ quan của sĩ quan trẻ trong nâng cao ý thức phòng, chống suy thoái về đạo đức ở đơn vị cơ sở quân đội hiện nay

ThS. PHẠM VĂN LONG

Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng; Email: longk12011@gmail.com

Tóm tắt: *Đội ngũ sĩ quan trẻ quân đội nhân dân Việt Nam là những người trực tiếp lãnh đạo, chỉ huy, quản lý, giáo dục và rèn luyện cán bộ, chiến sĩ thuộc quyền thực hiện mọi nhiệm vụ. Phát huy nhân tố chủ quan của sĩ quan trẻ trong việc nâng cao ý thức phòng, chống suy thoái về đạo đức ở đơn vị cơ sở là một trong những nhiệm vụ quan trọng trong xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại.*

Từ khóa: sĩ quan trẻ; nhân tố chủ quan; chống suy thoái đạo đức.

1. Nhận diện biểu hiện suy thoái về đạo đức ở đơn vị cơ sở quân đội

Thời gian qua, quán triệt và thực hiện các nghị quyết về xây dựng, chỉnh đốn Đảng của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, việc phòng, chống suy thoái về đạo đức trong quân đội đã có nhiều chuyển biến, tiến bộ. Được sự quan tâm giáo dục, rèn luyện của cấp uỷ, chỉ huy các đơn vị từ hoạt động thực tiễn, đội ngũ cán bộ, đảng viên đã tạo ra chất đề kháng, miễn nhiễm cho bản thân, không bị lôi kéo vào những thói hư, tật xấu, từ đó phát huy hết khả năng sáng tạo của mình, hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao.

Tuy nhiên, những tác động của mặt trái cơ chế thị trường làm cho [Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên chưa bị đẩy lùi, có mặt, có bộ phận còn diễn biến tinh vi, phức tạp hơn⁽¹⁾]. Nghiêm trọng hơn, [sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống dẫn tới [tự diễn biến], [tự chuyển hoá] chỉ là một bước ngắn, thậm chí rất ngắn, nguy hiểm khôn lường, có thể dẫn tới tiếp tay hoặc cấu kết với các thế lực xấu, thù địch, phản bội lại lý tưởng và sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc⁽²⁾]. Trong quân đội ta, một số cán bộ, đảng viên mới ra trường, bước đầu trực tiếp quản lý, lãnh đạo chỉ huy ở đơn vị cơ sở, bản lĩnh, kinh nghiệm quản lý, chỉ huy chưa nhiều, rất dễ dẫn tới những hành vi lệch chuẩn, những biểu hiện suy thoái về đạo đức, cá nhân chủ nghĩa [đã ảnh hưởng đến hiệu quả, kết quả hoàn thành nhiệm vụ của đơn vị.

Suy thoái về đạo đức của một bộ phận cán bộ, đảng viên trong quân đội là trạng thái suy giảm và sa sút dần về phẩm chất đạo đức được biểu hiện ở sự suy yếu, lệch chuẩn trong nhận thức, giải quyết các mối quan hệ và

thực hành đạo đức theo các giá trị chuẩn mực đạo đức, các giá trị tinh thần cao đẹp. Trên cơ sở các tư liệu, tài liệu, số liệu thu thập và điều tra, khảo sát thực tế, tham chiếu các biểu hiện mà Nghị quyết Trung ương 4, khóa XII của Đảng đã chỉ ra, có thể khái quát, cụ thể hoá một số biểu hiện suy thoái về đạo đức của một bộ phận cán bộ, đảng viên trong quân đội như sau:

Thứ nhất, vi phạm nguyên tắc tập trung dân chủ, thực hiện không đúng quyền hạn, chức trách, nhiệm vụ được phân công; quân phiệt, độc đoán, gia trưởng, cục bộ, lôi kéo bè phái, tranh giành vị trí, chức vụ; sa vào chủ nghĩa cá nhân, không quan tâm đến lợi ích của tập thể, đơn vị, chỉ biết thu vén cho lợi ích của cá nhân mình.

Thứ hai, không trung thực, che giấu tài sản, thu nhập của bản thân và của đơn vị mình; mua chuộc người khác để bao che nhằm trục lợi; mắc bệnh [thành tích], háo danh, phô trương, che giấu khuyết điểm, thói phóng thành tích, đánh bóng tên tuổi; thích được ca ngợi, đề cao, được khen thưởng; quan liêu, xa rời quần chúng, đùn đẩy, thiếu trách nhiệm, thờ ơ, vô cảm, không quan tâm, sẻ chia với đồng đội về những nguyện vọng chính đáng, những khó khăn vất vả, bức xúc; không nắm chắc tình hình cơ quan, đơn vị, địa phương đóng quân và những nơi thực hiện nhiệm vụ của đơn vị mình; thiếu trách nhiệm với địa phương cư trú.

Thứ ba, quản lý, sử dụng tài sản của đơn vị và bản thân được trang bị không đúng thẩm quyền, vượt quy định; cố ý làm trái, chi tiêu quỹ, vốn tùy tiện, vô nguyên tắc; sử dụng sức lực lao động của cán bộ, chiến sĩ, lãng phí, trái quy định; lợi dụng, lạm dụng chức vụ, quyền hạn được giao, các mối quan hệ xã hội để trục lợi, tham ô, tham nhũng; làm ngơ, dung túng, bao che, tiếp tay cho tham nhũng, tiêu cực.

Thứ tư, vi phạm, thao túng công tác cán bộ; kén chọn chức danh, vị trí công tác; chạy chức, chạy quyền, chạy chỗ, chạy luân chuyển, chạy bằng cấp, chạy tội...; mua và sử dụng bằng cấp giả, giấy tờ giả; sử dụng vị trí quyền lực được giao để phục vụ lợi ích cá nhân, để người thân, người cùng quê, cùng bè phái... lợi dụng sự bao che của mình nhằm trục lợi; tự do, vô kỷ luật, sa vào các tệ nạn xã hội, vi phạm thuần phong, mỹ tục, truyền thống văn hoá tốt đẹp của dân tộc, chuẩn mực đạo đức gia đình và xã hội; cờ bạc, cá độ, vay nặng lãi, rượu chè bê tha, mê tín dị đoan, ủng hộ hoặc tham gia các tổ chức tôn giáo bất hợp pháp...

Suy thoái về đạo đức gây tổn hại năng lực, vai trò, uy tín của cán bộ, đảng viên trong quân đội, phá hoại sự đoàn kết, thống nhất, khả năng hoàn thành nhiệm vụ của đơn vị, đồng thời làm giảm sút năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của cấp uỷ, tổ chức đảng; kéo theo và đẩy nhanh [tự diễn biến], [tự chuyển hoá] Hệ quả, suy thoái về đạo đức của một bộ phận cán bộ, đảng viên trong quân đội gây tổn hại hình ảnh [Bộ đội Cụ Hồ] làm giảm sút niềm tin của cán bộ, chiến sĩ và nhân dân vào quân đội.

2. Giải pháp phát huy và nâng cao ý thức phòng, chống suy thoái về đạo đức của sĩ quan trẻ trong đơn vị cơ sở quân đội hiện nay

Việc đấu tranh nhằm ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện [tự diễn biến], [tự chuyển hoá] của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên và nhân dân theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 4 (khoá XI, XII, XIII) của Đảng đã trở nên cấp bách, được toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta hưởng ứng và thực hiện quyết liệt. Đòi hỏi, phát huy vai trò của các chủ thể, các lực lượng trong quân đội để nâng cao ý thức phòng, chống suy thoái về đạo đức ở đơn vị cơ sở quân đội hiện nay; trong đó có vai trò của sĩ quan trẻ là rất quan trọng. Để sĩ quan trẻ nâng cao ý thức phòng, chống suy thoái về đạo đức ở đơn vị cơ sở quân đội hiện nay, cần tập trung thực hiện có hiệu quả một số giải pháp cơ bản sau đây:

Một là, tăng cường công tác giáo dục chính trị gắn với đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Việc này giúp cho sĩ quan trẻ trong quân đội hiểu biết sâu, rõ, toàn diện về nguồn gốc, bản chất, sự phát sinh, phát triển, biểu hiện và những tác hại của suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Giáo dục cho mỗi sĩ quan trẻ nâng cao lòng tự trọng, biết tự thanh lọc tâm hồn và gột rửa tâm lý háo danh, kèn cựa, thường xuyên tu dưỡng, nâng cao ý thức trách nhiệm,

phòng ngừa những biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Tận dụng và phát huy tối đa lợi thế của hệ thống các phương tiện truyền thông, tạo sự lan toả mạnh mẽ, sâu sắc trong đơn vị, tiếp tục [Kiên quyết, kiên trì thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khoá XI, Nghị quyết Trung ương 4 khoá XII về xây dựng Đảng gắn với đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh bằng các giải pháp mạnh mẽ, quyết liệt, đồng bộ để ngăn chặn, đẩy lùi suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện [tự diễn biến], [tự chuyển hoá] trong nội bộ⁽⁹⁾.

Phát huy vai trò của cấp uỷ, chỉ huy các cấp, nhất là đội ngũ cán bộ chủ chốt, lựa chọn người đứng đầu làm việc đúng nguyên tắc, kỷ cương, kỷ luật, có lý, có tình; luôn đặt lợi ích tập thể và lợi ích của Tổ quốc, của Đảng lên trên hết. Thường xuyên tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên đề, diễn đàn, phong trào thi đua, các cuộc vận động phù hợp với thực tiễn hoạt động quân sự; tạo điều kiện cho sĩ quan trẻ có điều kiện rèn luyện và nâng cao phẩm chất, năng lực, đáp ứng được chức trách, nhiệm vụ được phân công. Tăng cường xây dựng môi trường lành mạnh, khuyến khích sĩ quan trẻ phát huy tính chủ động, sáng tạo trong thực hiện nhiệm vụ; góp phần phòng, chống và ngăn chặn có hiệu quả các biểu hiện suy thoái về đạo đức trong đơn vị.

Hai là, đẩy mạnh tự phê bình và phê bình gắn với đề cao trách nhiệm nêu gương của đội ngũ cán bộ, đảng viên nói chung. Cấp uỷ, tổ chức đảng, người đứng đầu các đơn vị cần chú trọng giữ vững các nguyên tắc tổ chức xây dựng Đảng, tập trung thực hiện tốt nguyên tắc tự phê bình và phê bình. Đánh giá khách quan, đúng sự thật những kết quả đã đạt được, đồng thời kiên quyết chỉ ra những mặt còn yếu kém, không nể nang, né tránh; từ đó, đề ra các biện pháp khắc phục, sửa chữa thiết thực, khả thi. Kết hợp chặt chẽ các hình thức tự phê bình và phê bình định kỳ, thường xuyên theo Nghị quyết Trung ương 4 (khoá XI, XII) và Kết luận Hội nghị Trung ương 4 (khoá XIII) với tự phê bình và phê bình đột xuất. Quá trình tiến hành tự phê bình và phê bình phải bảo đảm nghiêm túc, khách quan, với tinh thần xây dựng, phù hợp với yêu cầu, nội dung, phương pháp đã xác định. Cán bộ cấp trên gương mẫu trước cán bộ cấp dưới trong tự phê bình và phê bình; tập thể làm trước, cá nhân làm sau; cấp trên tăng cường kiểm tra các đơn vị, đặc biệt đơn vị có biểu hiện suy thoái về đạo đức, vấn đề phức tạp xảy ra. Tiếp tục hoàn thiện quy chế đánh giá chất lượng cán bộ hàng năm; quy định lấy phiếu tín nhiệm ở các đơn vị.

Đồng thời, thực hiện tốt các quy định về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu các cấp, cán bộ có chức vụ càng cao càng phải gương mẫu. Nêu gương phải thực sự trở thành một nội dung quan trọng trong phương thức lãnh đạo của Đảng^[4]. Theo đó, cấp ủy, tổ chức các cấp cần tiếp tục nghiên cứu, bổ sung, hoàn thiện các chuẩn mực đạo đức để cán bộ, đảng viên nói chung và sĩ quan trẻ nói riêng noi theo, tự giác tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu thực hiện; tăng cường giáo dục đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên trong đơn vị. Bên cạnh đó, cấp ủy, tổ chức đảng, người đứng đầu tập trung lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ trong sơ kết, tổng kết thi đua, bình xét khen thưởng, đánh giá khách quan, trung thực, kịp thời biểu dương những tấm gương điển hình tiên tiến về đạo đức cách mạng, trong nâng cao ý thức phòng, chống suy thoái về đạo đức ở đơn vị cơ sở. Kiên quyết đấu tranh, loại bỏ các hành vi thiếu gương mẫu về đạo đức cách mạng, những biểu hiện suy thoái về đạo đức trong đơn vị.

Ba là, phát huy tính tích cực, tự giác của sĩ quan trẻ trong tự rèn luyện, tu dưỡng đạo đức cách mạng và phòng, chống chủ nghĩa cá nhân. Mỗi sĩ quan trẻ trong quân đội phải tích cực, tự giác trong tự rèn luyện, tu dưỡng đạo đức cách mạng, phòng, chống chủ nghĩa cá nhân, kiên quyết đấu tranh với những biểu hiện suy thoái về đạo đức, làm suy yếu sức mạnh đoàn kết, thống nhất trong đơn vị. Sĩ quan trẻ phải thường xuyên rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức trong sáng, lành mạnh, lối sống chân thành, trung thực, cởi mở, khiêm tốn, giản dị; tích cực học tập, nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, rèn luyện đạo đức cách mạng; góp phần phòng, chống suy thoái về đạo đức trong đơn vị. Tích cực xây dựng ngũ sĩ quan trẻ trong Quân đội có đức, có tài theo tinh thần [7] dám mà Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã chỉ đạo trong Hội nghị Quân ủy Trung ương lần thứ 6, nhiệm kỳ 2020 - 2025: [Dám nghĩ; dám nói; dám làm; dám chịu trách nhiệm; dám đổi mới, sáng tạo; dám đương đầu với khó khăn, thử thách và dám hành động vì lợi ích chung]

Thông qua hoạt động thực tiễn, định hướng hoạt động tự rèn luyện đạo đức cách mạng, phòng, chống chủ nghĩa cá nhân của sĩ quan trẻ theo những chuẩn mực đạo đức mới tốt đẹp, giúp họ điều chỉnh về nhận thức và hành vi của mình trong nâng cao ý thức phòng, chống suy thoái về đạo đức, nhằm loại bỏ những hành vi không còn phù hợp với chuẩn mực đạo đức của xã hội và nhân loại.

Bốn là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, thi

hành kỷ luật góp phần phát huy và nâng cao ý thức phòng, chống suy thoái về đạo đức của sĩ quan trẻ ở đơn vị cơ sở quân đội. Cấp ủy, tổ chức đảng, người chỉ huy các cấp cần chủ động xây dựng, bổ sung, hoàn thiện quy chế làm việc, xác định rõ quyền hạn, trách nhiệm của từng cá nhân, tổ chức trong phòng, chống suy thoái về đạo đức gắn với thực hiện nhiệm vụ cụ thể của từng đơn vị. Thực hiện nguyên tắc cấp ủy cấp trên kiểm tra, giám sát cấp ủy cấp dưới, kiểm tra chéo, kiểm tra định kỳ và không định kỳ ở các đơn vị một cách hiệu quả. Quá trình kiểm tra, giám sát phải kịp thời phát hiện, ngăn chặn, xử lý nghiêm mọi cán bộ, đảng viên vi phạm về đạo đức, góp phần giữ vững kỷ cương, kỷ luật của Đảng. Đặc biệt, coi trọng công tác kiểm tra, giám sát trong Đảng, kết hợp với phát huy vai trò giám sát của báo chí và nhân dân đối với việc thực hiện trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên^[5]. Từ đó, phát huy vai trò, trách nhiệm của đội ngũ cán bộ các cấp nói chung và sĩ quan trẻ nói riêng trong nâng cao ý thức phòng, chống suy thoái về đạo đức ở đơn vị.

Chú trọng bổ sung, hoàn thiện và tăng tính thực thi Luật Thi đua, Khen thưởng. Đề cao sự thanh liêm, trong sáng, khách quan của các cơ quan chức năng trong xem xét, đánh giá, quyết định khen thưởng đúng những thành tích của các cơ quan, đơn vị, địa phương, kịp thời phát hiện những biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Đồng thời, tăng tính nghiêm minh và có biện pháp kỷ luật nghiêm khắc, kịp thời loại khỏi đội ngũ số cán bộ, đảng viên mắc sai phạm, suy thoái về đạo đức.

Suy thoái về đạo đức là một hiện tượng xã hội nguy hại, đang làm tha hoá đạo đức cách mạng của một bộ phận cán bộ, đảng viên trong quân đội. Nhận thức đúng những biểu hiện suy thoái về đạo đức để kịp thời ngăn ngừa, chữa trị, không để lây lan và thêm trầm trọng là vấn đề vừa cấp thiết vừa lâu dài. Quá trình đó đòi hỏi sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị nói chung, các cấp ủy đảng và sĩ quan trẻ trong quân đội nói riêng với những biện pháp đồng bộ và thái độ kiên quyết để đem lại hiệu quả tích cực, góp phần nâng cao ý thức phòng, chống suy thoái về đạo đức ở đơn vị cơ sở quân đội hiện nay./.

(1), (2) Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban chấp hành Trung ương khóa XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, H., tr.22, 23.

(3), (4), (5) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H., T.2, tr.236, 237-238, 238.